

עפ 5832/24 - מוחמד מיזערו נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 5832/24

לפני: כבוד השופט יוסף אלרון כבוד השופט אלכס שטיין
כבוד השופט חאלד כבוב

המערער: מוחמד מיזערו
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים ב-ת"פ 73275-01-23 מיום 4.7.2024 שניתן על-ידי השופט א' רובין כ"א שבט התשפ"ה (19 פברואר 2025)

תאריך ישיבה: בשם המערער: בשם המשיבה: עו"ד יוסף קנפו

פסק-דין

השופט יוסף אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט א' רובין) ב-ת"פ 73275-01-23 מיום 4.7.2024, בגדרו נגזר על מוחמד מיזערו (להלן: המערער) עונש של 62 חודשי מאסר בפועל. זאת, בגין הרשעתו במספר עבירות, ובמוקדן, עבירות סחיטה באיומים וירי מנשק חם.

הערעור מופנה בטענה לחומרת העונש שנגזר על המערער.

עיקרי כתב האישום המתוקן

2. כתב האישום המתוקן מפרט כיצד המערער יחד עם מספר אחרים, איימו על המתלונן תוך שניגשו

לרכבו עם נשק חם, ירו לעברו, סחטו אותו והטילו עליו אימה.

לפי המתואר, עובר ליום 29.12.2022, המערער קשר עם אחרים לסחוט את בר גרשון (לעיל ולהלן: המתלונן) על רקע כספי. לשם כך, ביום 29.12.2022, בסמוך לצהרי היום המערער הגיע למגרש מכוניות בירושלים, ושם הצטייד ברכב. כמו כן, "הצטיידו המערער והאחרים באקדח", כלשון כתב האישום המתוקן.

בהמשך היום, ובכדי להקשות על איתור הרכב, המערער הדביק נייר דבק שחור על ספרות לוחית הזיהוי, כך שמספר הרכב נראה שונה. סמוך לאחר מכן, בדירה בבית צפאפא, נערכה פגישה בין המערער לבין עלאא יאסין (להלן: יאסין) ושניים מהאחרים. במהלך הפגישה, המערער ביקש מיאסין להשתמש ברכבו לשם ביצוע הקשר תמורת סכום כסף, אך לאחר שהלה סירב לכך, המערער ביקש ממנו להישאר באזור בית צפאפא כדי שיוכל לסייע להם.

עוד בצהרי היום, לאחר שנודע למערער ולאחרים כי המתלונן הגיע ל"מקום", הם "עלו" לרכב כשברשותם אמצעים לכסות את פניהם וידיהם ואקדח טעון בתחמושת. האקדח היה במכנסיו של אחד האחרים, והמערער היה מודע לכך שהאחר מחזיק ונושא עמו אקדח.

בהמשך, המערער והאחרים הגיעו לחניה הסמוכה לצומת דרכים, והמתינו ברכב כשהם מוכנים לביצוע תכנית הסחיטה.

המתלונן הגיע בכלי רכב לצומת, זמן מה לאחר מכן, והמתין ראשון ברמזור. אז, המערער והאחרים נסעו במהירות לצומת, עקפו קו הפרדה רצוף ונסעו בנתיב הנגדי כך שעקפו טור של כלי רכב שהמתינו לשינוי הרמזור בצומת. במעשיהם, המערער והאחרים חסמו את הצומת ואת רכב המתלונן. מהרכב יצאו שניים מהחבורה, כאשר אחד מהם שאינו המערער אחז באקדח וירה לעבר רכבו של המתלונן ממרחק קצר, בעודו מתקדם לדלת הנהג; והשני רץ במקביל לכיוון דלת הנוסע מקדימה. כל זאת, במטרה לגרום למתלונן למסור להם את כספו.

בשלב זה, המתלונן עלה על אי תנועה, עקף את הרכב החוסם ונמלט מהמקום. באותו הזמן, האחר שאחז בנשק ירה לעבר המתלונן שתי יריות נוספות ופגע בחלקו האחורי התחתון של רכב המתלונן. מיד לאחר מכן, השניים עלו לרכב ונמלטו במהירות מהמקום. בהמשך, המערער התקשר ליאסין וביקש ממנו לאסוף אותו.

המערער נפגש עם יאסין באזור עיסאווייה, בסמוך לשעה 20:00 בערב, ועדכן אותו כי הרכב נתפס על

ידי המשטרה והורה לו לזרוק את כרטיס הסיים של הטלפון ואת מכשיר הטלפון. יאסין נענה לכך, וזרק את כרטיס הסיים.

בגין האמור למערער יוחסו עבירות של סחיטה באיומים בצוותא לפי סעיף 428 וסעיף 29(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); נשיאת נשק לפי סעיף 144(ב) וסעיף 29(ב) לחוק; ירי מנשק חם לפי סעיף 340א(ב)(1) וסעיף 29(ב) לחוק; חבלה במזיד לפי סעיף 413 וסעיף 29(ב) לחוק; ושינוי זהות של רכב או של חלק רכב לפי סעיף 413ט לחוק.

גזר הדין

3. המערער הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

4. בית המשפט המחוזי בגזר דינו עמד על חומרת העבירות בהן הורשע המערער, תוך שהדגיש את מגמת ההחמרה בעבירות של סחיטה באיומים ופגיעתן הקשה בערכים המוגנים ובכללם הפגיעה בשלום הציבור ובזכותו של הפרט לרצון חופשי. כך גם הודגשה החומרה היתרה הגלומה בעבירות נשק המבוצעות כחלק מתכנית עבריינית קונקרטית לביצוע ירי, בייחוד כשהירי בוצע בפועל לרכבו של אדם המצוי בו, כפי שנעשה במקרה דנן.

בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות, נקבע כי המערער פגע באופן חמור בערכים המוגנים, על רקע ביצוען כחלק מתכנית עבריינית מפורטת הכוללת נשיאת נשק; נוכח חלקו המרכזי של המערער בעבירות; הנזק החמור והקטלני שעלול היה להיגרם למתלונן ולעוברי אורח שהיו במקום; ולאור המניע הכספי לביצוע העבירות.

נוכח האמור, ובשים לב למדיניות הענישה הנהוגה, נקבע כי בעניינו של המערער מתחם העונש ההולם הוא בין 4 עד 7 שנות מאסר בפועל.

5. בית המשפט המחוזי שקל בגזירת עונשו של המערער בתוך המתחם את הודאתו בעבירות והחיסכון בזמן השיפוטי כתוצאה מכך; ומנגד, את עברו הפלילי, הכולל הרשעות בעבירות נשק, התפרעות וניסיון לתקיפת שוטרים, בגינן ריצה עונשי מאסר בפועל. בשקלול האמור, נגזר עליו עונש של 62 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

6. לטענת המערער, העונש שנגזר עליו מחמיר עימו יתר על המידה. זאת, משנטען כי בית המשפט המחוזי שגה ולא ניתן משקל מספק לעובדה שהוא לא זה שהחזיק וירה באקדח. המערער מוסיף וטוען כי העונש שנגזר עליו, אינו עולה בקנה אחד עם העונש שנגזר על יאסין - 9 חודשי מאסר.

לבסוף, לטענת המערער בית המשפט המחוזי לא נתן דעתו להיותו "בגיר צעיר" ולנסיבות חייו האישיות ומצבו המורכב של משפחתו, כך שגם מטעם זה יש להקל בעונש שנגזר עליו.

בתום שמיעת טיעוני בא-כוח המערער בדיון לפנינו, לא נתבקשה תגובת המשיבה.

דיון והכרעה

7. טרם חלפו שבועיים מאז שניתן על ידי מותב זה פסק הדין בעניין דחלה שבו הבהרנו כי בשלה העת להחמרה משמעותית בענישה בעבירות של סחיטה באיומים וגביית "דמי חסות" - למען יראו וייראו (עפ"ג 23486-12-24 מדינת ישראל נ' דחלה (20.2.2025) (להלן: עניין דחלה)); כעת מונח לפתחינו, מקרה דומה שבו נצפית במלוא עוזה חומרתה של עבירת הסחיטה באיומים, בייחוד בשל פגיעתה הרחבה בהיבטי חומרה נוספים ובעלי משקל.

כמובא לעיל, המערער שלפנינו חבר לשותפיו ויחד עימם הפיל חיתתו על המתלונן במטרה לסחוט את ממונו. כל זאת, עשו המערער והאחרים, באיומי אקדח ותוך סיכון ממשי לחייו ולחיי עוברי אורח תמימים שנקלעו למקום.

בנסיבות אלו, וכפי שאפרט להלן, לא רק שהעונש שנגזר על המערער אינו מחמיר עמו כך שאינו מצדיק התערבותנו כערכאת ערעור (ע"פ 1932/24 קיברה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.1.2025)); אלא שלנוכח חומרת מעשיו של המערער, העונש למעשה מקל עמו במידה לא מבוטלת.

8. חומרתן של עבירות הסחיטה באיומים, אשר נהפכו זה מכבר למכת מדינה, נעוצה במורא שמטילים הסוחטים על הנסחט - פן יבולע לו. כפי ששבתי והדגשתי גם בעניין דחלה, עבירות אלו, מערערות את ביטחוננו האישי של הנסחט, פוגעות בשגרת חייו, ומסבות לו נזקים הרי גורל במישור הכלכלי והנפשי (עניין דחלה, בפסקה 10). "קשר השתיקה" המאפיין עבירות מעין אלו, הנובע מחששו של הנסחט לפנות לרשויות האכיפה פן ימומש איום הסחיטה, מלמד אף הוא על חומרתה של העבירה ועל הצורך באכיפה אפקטיבית ומרתיעה (ע"פ 2658/24 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (9.1.2025)).

מעבר לכך, פגיעתן של עבירות אלו אינה מתמצה בדל"ת אמות ענייני הנסחט והסוחטים אלא שגם במישור הציבורי, עבירות הסחיטה באיומים מכרסמות את האדנים הבסיסיים ביותר של מדינת חוק האמונה על שלום הציבור וביטחוננו.

חומרתן של עבירות אלו באה לידי ביטוי במגמה ההולכת וגוברת של החמרה בענישה ביחס למקרים של סחיטה באיומים, כפי שהתגשם גם בעניין דחלה במקרה של גביית "דמי חסות". מגמת ההחמרה נדרשת אפוא בשל הצורך להעניש באופן הולם את הסוחטים, למען הרתעת עבריינים פוטנציאליים וגם באופן שיאיין את "הרווח" הכלכלי הצפוי לסוחט (ע"פ 5057/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (28.12.2022)).

9. עבירות הנשק אף הן פשו ופשטו ברחובות ישראל והיו למכת מדינה. עבירות אלו מהוות סכנה ממשית לסדר הציבורי ולתחושת הביטחון הכללית כשלעצמן, והן קרקע פורייה לעבירות נוספות (ע"פ 5681/23 חווא נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (20.12.2023)). בהתאם, עבירות אלו נושאות חומרה נוספת עת הן מתרחשות בלב מרקם החיים העדין, מחמת פוטנציאל הנזק הרב לשלום התושבים, באופן העלול להותיר הרס רב בערי מדינת ישראל ויישוביה (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 17 (5.11.2019)).

למרבה הצער, עבירות הנשק על גווניהן, מגיעות לפתחו של בית המשפט כבדרך שגרה - כהשתקפות של מגמת האלימות והפשיעה באמצעות כלי נשק ההולכת וגואה בחברה הישראלית אף היא. כמענה להתפשטות תופעה זו, בית משפט זה שב והבהיר כי נדרשת ענישה מוחשית שתרחיק את עברייני הנשק מהחברה לפרק זמן משמעותי, על ידי השמתם מאחורי סורג ובריח (ע"פ 2165/23 מדינת ישראל נ' בלאל, פסקה 9 (4.5.2023)). גם המחוקק הביע את סלידתו הערכית מעבירות אלו ואת עמדתו ביחס למדיניות הענישה הראויה באמצעות חקיקת תיקון מס' 140, במסגרתו נקבע עונש מזערי לחלק מעבירות הנשק (חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), התשפ"ב-2021, ס"ח 2938).

10. מכאן, שעבירה של סחיטה באיומים המתבצעת תוך שימוש בנשק, נושאת בחובה חומרה יתרה. כאמור, בעבירת הסחיטה באיומים הסוחט פוגע ברצונו החופשי של הנסחט, בין היתר בכך שהוא מצמצם את מרחב האפשרויות העומדות לרשותו - פן איום הסחיטה ימומש, ויבולע לו. פגיעה זו מתחדדת אפוא כאשר הסחיטה מבוססת על איום שניתן להוציא אל הפועל בלחיצה אחת על הדק האקדח. בכך, ניצב הנסחט במבוי סתום - אם יבחר לבצע את המבוקש ממנו, יכפיף עצמו לרצונות סוחטיו וימסור את ממונו; ואם מנגד יבחר להעמיד עצמו על ממונו, הוא מסתכן במימוש האיום וקיפוח חייו.

אמור מעתה כי עבירת הסחיטה באיומים שנעשתה תוך שימוש בנשק חם - מצדיקה על אחת כמה וכמה מענה עונשי מוחשי ומרתיע, שיהיה בו כדי לסייע במיגור עבירות אלו.

11. במקרה שלפנינו, חומרת העבירות בהן הורשע המערער מדברת בעד עצמה, ומתעצמת לאור מכלול נסיבות ביצוען. בפרט, מעורבותו של המערער ברקימת התכנית העבריינית וחלקו המרכזי בהוצאתה אל הפועל - עומדים לו לרועץ.

כמובא לעיל, כתב האיטום המתוקן חושף תכנית עבריינית מפורטת, מסודרת וברת ביצוע, שמטרתה המוצהרת היא לסחוט את המתלונן ואת כספו. כך, החל משלבי ההכנה, אשר כללו את התקבצות המערער והאחרים לצורך תכנון מעשה הסחיטה; עובר בהצטיידות מראש ברכב מתאים, תוך שינוי מספר הזיהוי שלו, כמו גם הכנת אקדח וכיסויי פנים וידיים; וכלה בהגשמתה של תכנית הסחיטה - בצהרי היום וברחובה של עיר תוך סיכון חיי המתלונן ויתר עוברי האורח.

אין המדובר בתכנון של מה בכך, כי אם בתכנית עבריינית מורכבת אשר כללה גם קבלת מידע מקדים ובזמן אמת, באשר למיקומו של המתלונן. כל זאת, בעת שהמערער והאחרים ארבו בסבלנות בחניה הסמוכה לצומת, בעודם משחרים לטרף כשנשק חם בידיהם. רק בשעת הכושר, שעטו המערער והאחרים לעברו של המתלונן לבצע את זממם.

12. סחיטת המתלונן לא התמצתה באיומים גרידא; אלא שבעודו לכוד ברכבו, המערער והאחרים סגרו עליו מכל עבר ופעלו לממש את האיום תוך ביצוע ירי לעברו באופן שהיווה סיכון ממשי לחייו. גם כאשר המתלונן ביקש לנוס על נפשו, המשיכו בני החבורה לירות לעברו ואף פגעו ברכבו. התנהלות עבריינית מעין זו מחדדת את חומרת מעשה הסחיטה, ותומכת אף היא בסיווג מעשיו ברף הגבוה ביותר של עבירת הסחיטה באיומים.

כך גם נודעת חומרה נוספת למעשי המערער והאחרים אשר לא בחלו באמצעים למען הגשמת מזימתם, בכך שסיכנו בנהיגה פרועה משתמשי דרך תמימים שניצבו בצומת כקהל שבוי בעודם ממתינים לשינוי צבע הרמזור בכדי להמשיך בנסיעתם. המערער ואחרים אף הגדילו לעשות וירו לכל עבר ברחובה של עיר באופן חסר אחריות שעלול היה להוביל לפגיעות קטלניות.

בשקלול האמור, חומרת מעשיו של המערער מלמדת כי מתחם העונש שנקבע בעניינו אינו מחמיר עימו כלל וכלל, אלא כאמור אף מקל עימו.

13. מגמת ההחמרה בענישה הנוהגת בעבירות אלו, ובפרט כשמעשי הסחיטה באיומים מצויים ברף גבוה ובעלי חומרה עודפת כפי שבא לידי ביטוי גם בעניין דחלה, מלמדת אף היא כי העונש אשר נגזר על המערער מקל עימו באופן משמעותי (ראו בעניין דחלה, בפסקה 14).

14. גם בנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, אין כדי להקל בעונשו של המערער, אדרבה. כידוע, בכדי שייגזר עונשו של נאשם בקצה התחתון של המתחם, נדרשות להיזקף לזכותו צבר של נסיבות, הגוברות על הנסיבות החמורות הקיימות לחובתו (ע"פ 3244/22 מדינת ישראל נ' ערן, פסקה 17 (20.9.2022)).

בעניין שלפנינו, מלבד הודאתו של המערער בעבירה, לחובתו נזקפות נסיבות מחמירות רבות. בהן, עבר פלילי מכביד, הכולל הרשעות רבות בעבירות נשק, עוד מגיל צעיר. כך למשל, בעודו נער הורשע בניסיון לתקיפת שוטר כשהוא מצויד בנשק; ובגרותו, הורשע בנשיאה והובלת נשק וביצוע עסקאות בו. ללמדך כי המקרה שלפנינו אינו מעידה חד-פעמית, אלא שהמערער מתמיד בדרך עבריינית אלימה, מגיל צעיר.

מלבד האמור, שיקולי הרתעת הרבים הנחוצים בעבירת סחיטה באיומים ככלל ולבטח כאשר זו מתעצמת בהיבטי חומרה נוספים תוך שימוש בנשק, כבענייננו, מטילים אף הם את הכף לחובת המערער (סעיף 40 לחוק) (עניין דחלה, פסקה 15).

15. גם שיקולי אחדות בענישה, בהשוואת עונשו של המערער לעונשו של יאסין, אינם משפיעים כהוא-זה על מידת העונש ההולמת את מעשיו. לא רק ששיקול זה הוא רק אחד מבין מכלול שיקולי הענישה (ע"פ 4907/23 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 34 (27.12.2023)). אלא שדי בבחינת חלקו המרכזי של המערער, תרומתו להגשמת התכנית העבריינית וכמות העבירות וטיבן שבהן הורשע - כדי להבחין מן הקצה אל הקצה בין עניינו לבין עניינו של יאסין.

16. כאן המקום לומר בקול ברור כי כשם שבעניין דחלה קבעתי כי "מן הראוי שכל מי ששולח את ידו במעשים כבענייננו, ידע מה תהא תגובתה העונשית של מערכת המשפט" באופן המצדיק כבר כעת העלאה ממשית של רף הענישה בפועל (עניין דחלה, בפסקה 18); כך גם נכונים הדברים כלפי עבירות הסחיטה באיומים בכלל, ובפרט כאשר למעשה הסחיטה באיומים נלוו רכיבי חומרה נוספים כשימוש בנשק חם כלפי הנסחט או סכנה לעוברי אורח תמימים, כבענייננו.

בשקלול האמור, לא רק שהעונש שנגזר על המערער אינו מצדיק הקלה; אלא שבראי חומרת מעשיו, הצורך בהרתעה מוחשית ולנוכח מגמת ההחמרה בענישה - העונש שנגזר על המערער מקל עמו באופן משמעותי, כך שאילו היה מוגש ערעור על חומרת העונש, היה מקום לקבלו.

17. אשר על כן, דין הערעור להידחות וכך אציע לחברי.

יוסף אלרון
שופט

השופט אלכס שטיין:

אני מסכים.

אלכס שטיין
שופט

השופט חאלד כבוב:

אני מסכים.

חאלד כבוב
שופט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

עמוד 8

ניתן היום, ו' אדר תשפ"ה (06 מרץ 2025).

חאלד כבוב
שופט

אלכס שטיין
שופט

יוסף אלרון
שופט